

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 zlr. 45 kr., miesięcznie 1 zlr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 zlr. 30 kr., miesięcznie 1 zlr. 35 kr. — Inscerya od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 2 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya austryacka. — Anglia. — Francya. — Księztwa Naddunajskie. — Turcya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

MONARCHYA AUSTRYACKA.

Sprawy krajowe.

Administracyjno-sądowa organizacya Galicyi itd. — Ciąg dalszy Ob. N. 107—117. (Gaz. Lwowsk.)

Obwód Tarnopolski.

Trybunał pierwszej instancyi. obwodowy Sąd w Tarnopolu, urzędowa siedziba okręgów: 1. Iłrowice, 6.3 przestrzeń, 20.027 mieszk. gm.: Iłrowice, Berezowica mała, Kobyła, Iwaniczany, Kurniki, Dobrowody, Natreba, Czumale, Dubowce, Opryłowce, Płotycz, Iwaczów dolny, Czerniechów, Iwaczów górny, Małaszowce, Jankowce z Groblą, Horodyszcze, Nosowce, Pleszkowce, Hładki, Hłuboczek wielki, Kurowce, Cebrow, Worobjówka, Seredyńce, Ispowce, Korkowce, Obarzańce, Zarudzie, Mszuniec, Ditkowce, Szlachcińce, Łozowa, Kurniki, Słęcznikowce.

2. Medyń, 5.9 przestrzeń, 20.568 mieszk. gm.: Medyń, Podwołoczyska z Staromiejszczyzną, Zaduiszówka, Mysłowa, Dorosiówka, Prosołce, Supranówka, Bogdanówka, Dobromirka, Huszczanka, Obodówka, Łazówka, Terpilówka, Nowosiółko, Kozziary, Hołoszyńce, Klebanówka, Jacówce, Korzyłówka z Mytnicą, Hnilice, Koszlaki, Palczyńce, Hołotki, Toki, Worobjówka z Hoczapińcami, Klimkowce, Pieńkowce, Skoryki.

3. Mikulińce, 5.8 przestrzeń, 21.332 mieszk. gm.: Mikulińce (miasteczko), Łoszniów z Zagórzem, Ilawcze, Nastasów, Łuka wielka, Myszkowice, Suszczyn, Ostalec z Teofilówką, Czartorya, Ładyczyn z Wolica, Łudynkówka, Krzywki, Konopkówka, Wola mazowiecka, Łuczka, Grabowiec, Białoskórka, Kozówka, Smolanka, Proszowa, Skomorochy z Janówką, Magdałówka, Baworów, Zastawie.

4. Złotniki, 7.1 przestrzeń, 21.445 mieszk. gm.: Złotniki z Kątem Łaskawskim, Korolówka i Burkanów, Mogilnica, Romanówka, Chmielówka, Brykółka stara, Darochów, Tiutków, Zarwanica, Sapowa z Poliskami, Dobropole, Mateuszówka, Wiśniowczyk, Hajworonka, Brykółka nowa, Pantalicha, Rakowiec, Sokolniki, Sokołów, Chatki, Bieniawa, Siemikowce, Bohatkowce, Iszczków, Rosochawaciec, Słoboda.

5. Trębowla, 6.0 przestrzeń, 24.318 mieszk. gm.: Trębowla (miasto), Wolica, Boryczawka, Hleszczawa, Plebanówka z Łozówką, Semenów z Zieloncami, Podgórzany, Humniska, Matów, Zastynocze, Kaptury, Podhajczyki, Wybranówka, Dolhe z Hrycówką, Zalawie, Dereniówka, Janów (miasteczko), Kobyłowlaki z Papiernią, Mlyniska, Słobudka ze Zniesieniem, Strusów (miasteczko), Warwaryńce, Nałuże, Zazdrose, Bernardówka, Ruzdwiany z Neutitschein, Słobudka z Olendrami, Ostrowczyk, Zubów, Krowinka.

6. Grzymałów, 7.4 przestrzeń, 25.948 mieszk. gm.: Grzymałów (miasteczko) z Zanuzem, Mazurówka z Eleonorówką, Podlisie, Bucyki, Soroka, Nowosiółka, Ostapie, Hlibów z Tarasówką, Sorocko z Mytnicą, Poznancka hetmańska, Zarubińce, Poznancka gniła, Borki małe, Torówka, Łuka mała, Kokoszyńce z Podkorówką, Kozina z Biłką, Kałaborówka, Wolica, Wychwatyńce, Kreciłów, Touste (miasteczko) z Kątem i Przykolecami, Raszówce, Dubkowce, Bilełówka, Lezanówka, Okno, Krasne, Stawki, Sadzawki, Zielona, Pajówka.

7. Skalań, 6.8 przestrzeń, 26.108 mieszk. gm.: Skalań (miasteczko), Skalań stary, Polapanówka, Chmielska, Nowosiółka, Nowosiółka, Moleczanówka, Kamionki, Rosochawaciec, Kaczanówka, Iwanówka, Rożyska, Orzechowiec, Czerniszówka, Borki wielkie, Dyczków, Podsmynkowce, Krasówka, Chodaczków z Konstantynówką, Hłuszczyńce, Zerebki królewskie, Zerebki szlacheckie, Kołodziejówka, Panasówka, Krzywe, Horodnieca, Tarnoruda (miasteczko), Faszówka.

8. Zbaraż, 6.9 przestrzeń, 27.789 mieszk. gm.: Zbaraż (miasto), Zbaraż stary, Bazarzyńce, Załuże, Tarasówka, Zarubińce, Iwaczówce, Nowiki, Czernichowce, Werniaki, Ochrymówce, Zarudzie, Wałachówka, Stryjówka, Hrycówce, Kryłówce, Lubianki wyżne, Lubianki niżne, Hłuboczek mały, Krasnosielce, Roznoszyńce, Kapuścińce, Zarudeczko, Sieniawa, Siemiakówka, Szyły, Lisieczyńce, Suchowce, Szelpaki, Kujdańce, Romanówka, Romanowe siółko, Czerniłów mazowiecki.

9. Tarnopol, 7.2 przestrzeń, 36.464 mieszk. gm.: Tarnopol (miasto), Rusianówka, Toustolug, Bajkowce z Poleczykami, Smykowce, Kipiaczka, Zaścianka i Kisilówka, Czerniłów ruski z Samborówką, Czolhańszczyzna, Stupki, Biała, Czystylów, Kutkowce, Proniatyn, Chodaczków wielki, Zabójki, Denysów, Kupeczyńce z Maryjanką i Józefówką, Ostrów, Bucniów z Kalesantówką, Berezowica wielka, Zagrobella, Janówka, Petryków, Dołzanka, Domamorycz, Drajanówka, Poczapińce.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

(Doniesienie spraw wojskowych w c. k. państwie zabronione.)

Rozporządzenie ministerjum spraw wewnętrznych, sprawie dliwosci, naczelniej konendy armii i najwyższej władzy policyjnej z 14. maja 1854^{*)},

którem bezwarunkowo i pod karą zakazuje się wszelkie ogłaszanie, tyczące się ruchu wojsk w państwie lub podobnych stosunków i operacyi wojskowych, pismami drukowanymi, wyjąwszy tylko wiadomości, które w urzędowych gazetach będą publikowane.

Zo względu na najwyższy patent z 15. listopada 1850, nr. 447 dz. ust. państwa i regulamin dziennikarstwa z 27. maja 1852 rozporządza się na mocy najwyższego postanowienia z 14. maja 1854:

I. Zakazuje się niniejszem bezwarunkowo wszelkie ogłaszanie w dziennikach publicznych i innych pismach drukowanych o ruchu wojska w c. k. okręgu, o jego sile i stanowiskach, o transportach i miejscach przechowania materyałów wojennych i w ogóle wszelkie podobne ogłoszenia, po którychby można poznać plan i kierunek operacyi wojskowych.

Z tego zakazu są wyjęte jedynie te doniesienia, które w urzędowych gazetach są podane do wiadomości publicznej.

II. Monarchiczna władza, której według §. 42. regulaminu o dziennikarstwie przysługują procedura, decyzja i wykonanie wyroku za przekroczenie §§. 2. aż włącznie 32. regulaminu o dziennikarstwie, ma ukarać każde przestępstwo tego zakazu pieniędzmi aż do 500 zlr.

III. Jeżeli przekroczenie nastąpi w czasie istotnego lub grożącego wybuchnięcia wojny, należy przynależny dziennik natychmiast skonfiskować, a w razie powtórnego przestępstwa zakazać wydawanie dziennika na pewny czas albo na nieoznaczony termin zachodzących stosunków.

Baron *Bach*, m. p., baron *Krauss*, m. p., hrabia *Wratislaw*, m. p., baron *Kempen*, F. M. L. m. p.

(Stan oblegu drobnych papierowych pieniędzy państwa.)

Wiedeń, 18. maja. Dzisiejsza Gazeta Wiedeńska podaje następujący stan w obiegu będących drobnych pieniędzy papierowych: Z końcem kwietnia 1854 było w obiegu:

drobnych pieniędzy papierowych do losowania . . . 1,230.279 zlr.
drobnych pieniędzy papierowych nie do losowania . . . 6,510.560 zlr.

razem 7,740.839 zlr.

Z końcem marca 1854 było w obiegu 7,688.267 zlr.

a przeto więcej o 52.572 zlr.

(Rezultat zamkniętego budżetu z r. 1853.)

Wiedeń, 17. maja. Rezultat zamkniętego teraz budżetu z roku 1853, który ogłosiła dzisiejsza *Wiener Ztg.*, okazuje powiększenie zwyczajnych dochodów na 236 milionów przeciw 225 mil. w roku 1852, a 202 mil. w roku 1851.

Stałe i niestałe podatki przynosiły w roku 1853 — 215 milionów, w roku 1852 — 202 milionów, a w roku 1851 — 180 milionów.

Gdyby niezachodziły przypadkowe niedobory w zarządzie kolei żelaznych państwa i w górnictwie, które powiększej części wyniknęły z podwyższenia produkcyjnych wydatków (jak n. p. przez budowlę kolei żelaznych w dystryktach kopalni Temeskiego Banatu) powtórne niedobór w mennictwie z wykupienia dawnej monety miedzianej, ogółowe przychody z roku 1853 byłyby osiągnęły sumę niemal 240 mil. reńskich.

Zwyczajne wydatki były 286 milionów w roku 1853 przeciw 274¹/₂ mil. w roku 1852, a 261 mil. w roku 1851.

Tu widzimy powiększenie o 25 milionów przeciw 1851, podczas gdy przychody zwiększyły się o 34 milionów.

Na powiększenie wydatków miały główny wpływ: potrzeba długu państwa, renty laudemialne i skompletowanie władz finanso-

^{*)} Zawarte w wydanym dnia 17. maja 1854 XLIV. zeszytce dziennika ustaw państwa z r. 1854 pod nr. 121.

wych; również potrzeby dla naczelnej komendy armii i najwyższej władzy policyjnej były w roku 1853 nieco większe niż w roku 1852.

Niedobór w zwyczajnej ekonomii państwa, który w roku 1853 przedstawia się *większym* w kwocie 602.655 niż w roku 1852, a *mniej* o $8\frac{1}{2}$ milionów niż w roku 1851, byłby niemal 46 przeciw 50 milionów w r. 1852, a $58\frac{3}{4}$ milionów w roku 1851, zatem o 4 miliony *mniej* niż w roku 1852, a $12\frac{3}{4}$ milionów *mniej* niż w roku 1851, gdyby nie były nastąpiły wyrażone powyżej przypadkowe pomniejsze niedobory.

Możemy tylko z zaspokojeniem nadmienić, że pomimo mierznych dochodów dla przerywanej komunikacji z krajami ościennymi, które dla handlu i przemysłowości Austrii są wielkiej wagi, i wstrząśnienia powszechnych stosunków kredytowych, *jednak przychody z pierwszych pięciu miesięcy administracyjnego roku 1854 wykazują znowu znaczne powiększenie*. Albowiem przychód z stałych i niestałych podatków w tych pięciu miesiącach był o 7 mil. większy niż w pierwszych pięciu miesiącach roku 1853.

(Przywrócenie medyczno-chirurgicznej akademii wojskowej.)

Wiedeń, 16. maja. Jego Cos. król. Apostolska Mość raczył najwyższym postanowieniem z dnia 15. lutego r. b. uchwalić przywrócenie istniejącej przed rokiem 1848 medyczno-chirurgicznej akademii zwanej „Josephinum,” jako samoistnego instytutu dla kształcenia lekarzy wojskowych i rozkazał ażeby wyższy kurs akademicki z dniem 1. października r. b. się rozpoczął. Usankcyonowany przez Jego Cesarską Mość regulamin zawiera bliższe postanowienia względem nowej organizacji tego akademickiego zakładu naukowego, tak co do planu naukowego jak i co do administracji i etatu służbowego. W paragrafie 45 pierwszej części tego regulaminu przyznane jest między innymi lekarzom wojskowym kształconym w tej akademii bezwarunkowe pierwszeństwo przed wszystkimi lekarzami cywilnymi w kompetencji o posady w cywilnej służbie państwa, mianowicie dla lekarzy pułkowych i nad-lekarzy wojskowych, jeżeli wysłużyli 15 lat, a dla chirurgów jeżeli spędzili 12 lat w służbie wojskowej, i o ile ich stopnie naukowe odpowiadają upróżnionej posadzie służbowej.

(Lit. kor. austr.)

Anglia.

(Rozprawy w izbach.)

Londyn, 16. maja. Na wczorajszym posiedzeniu izby wyższej odczytał lord kanclerz poselstwo korony tej treści, że Jej Mość Królowa widzi się zmuszoną ze względu na obecną wojnę powołać milicję do służby. Książę *Newcastle* wniósł potem lojalny adres odpowiedzi. Earl *Grey* niezbił wprawdzie propozycję księcia, zrobił jednak uwagę, że zwerbowana według dawnej ustawy z r. 1852 milicja otrzymała od rządu przyrzeczenie, iż tylko w razie najazdu będzie powołana do stałej służby. Bil lorda *Palmerstona* rozciąga zaś upoważnienie rządu do zwolywania milicyi na czasy wojenne w ogóle. Byłoby rzeczą niesłuszną przyznawać wspomnianej ustawie moc wstecz działającą i dawniej zwerbowanych przymuszać do służby po 1 szyl. dziennie, w czasie zwłaszcza gdy płaca dzienna robotnika wynosi w przeciągu 3 szyl. Książę *Newcastle* odpowiedział, że rząd niechce zwołać całej milicyi lecz tylko 15.000 ludzi i wybrać ich z ochotników, których liczba jest bardzo znaczna. Po kilku uwagach innych parów przyzwolono adres. Biskup z Oxford przedłożył i popierał petycję z *Ayelsbury* przeciw jawnemu wykonywaniu wyroków śmierci. Lord *Campbell* utrzymywał, że pospolite prawo (common law) Anglii niedozwala tajemnego wykonywania wyroków śmierci, lecz nakazuje wyraźnie zupełną jawność. Lord *Brougham* oświadczył się za petycją, którą złożono na stole izby.

Na posiedzeniu izby niższej zapytał *Sir J. Walsh*, czy rząd ma urzędową wiadomość o zamiarze rządu francuskiego względem zajęcia wojskiem terytorium króla Grecyi i czyli ta okupacja nastąpi przez wojska angielskie w połączeniu z francuskimi, i czyli sprzymierzeni zawarli w tym względzie jaką umowę? Lord *Russell* oświadczył, że ze względu na interesa państwa niemoże na to pytanie odpowiedzieć i zapewnić tylko, że Anglia działa we wszystkim jednomyślnie z Francją. Potem odczytał lord *Palmerston* poselstwo korony względem milicyi i zapowiedział na następujące posiedzenie wniosek względem lojalnego adresu odpowiedzi. (Zeit.)

(Raport z pod Odessy angielski. — Nowy okręt Royal Albert.)

Londyn, 13. maja. Urzędowy raport admirała *Dundas* o bombardowaniu Odessy umieszczony w dzisiejszej *Gazette* zgadza się we wszystkich punktach z raportem admirała *Hamelin* i wielkie oddaje pochwały zręczności zimnej krwi wojowników francuskich. — Pierwszy Anglik, który padł w wojnie przeciw Rosyi, nazywa się *William Salter*; poległ na pokładzie okrętu „*Terrible*” ugodzony w szyję odłomem drzewa. Oprócz tego było według raportu na okręcie „*Terrible*” czterech, a na okręcie „*Sampson*” sześciu lekko rannych, którzy po nazwisku są wymienieni w raporcie.

Dziś w południe spuszczone z warsztatu w *Woolwich* okręt „*Royal Albert*” (o 131 działach śrubowy). Około 200.000 ludzi było obecnych na tej uroczystości. Niesłychać o żadnym wypadku. (Abdb. W. Z.)

Francya.

(Transporta wojsk do Oryentu. — Ułatwienie komunikacji rybakom szwedzkim. — Okręta kupieckie które się wydostały z Odessy. — Sprawa grecka.)

Paryż, 15. maja. W nieurzędowej części donosi *Monitor*, że od dnia 2. kwietnia nieustannie odchodzą transporta wojsk do Oryentu, że mianowicie przybyłe do Algieru fregaty parowe z eskadry *Hamelina*, z portu algierskiego odplynęły do Gallipoli z znaczne-

mi posiłkami. *Monitor* wymienia nazwiska wszystkich okrętów parowych, które z pełnym ładunkiem odplynęły z Tulonu. Odplynęło ich trzydzieści a przyłączyło się do nich trzy statki pocztowe i wiele okrętów handlowych.

Monitor pisze: Ponieważ gabinet w Sztokholmie zyczliwie zwrócił uwagę Francyi i Anglii na handel rybaków z Finmarken z Rosją, przeto obadwa sprzymierzone rządy poczyniły potrzebne kroki, ażeby zapobiedz przerwaniu tej komunikacji handlowej, a tym sposobem ułatwić ubogim mieszkańcom owych wybrzeży północnego morza dalsze utrzymywanie tego handlu rybami, który jedynem jest źródłem ich zarobku.

Uzbrojenia na morzu i na lądzie trwają bez ustanku. Miasto *Aix* jest w stronie południowej głównym punktem przechodów wojskowych. W ciągu miesiąca kwietnia przeszło przez to miasto 393 oficerów, 17.372 podoficerów i żołnierzy i 2815 koni. Ze wszystkich stron ściągają się wojska do Marsylii i do Tulonu. Zaledwie odplynęły przybyłe pułki już nadchodzą świeże. Obóz 50000 wojska stanie pod samą Marsylią między *Berre* i *Pas des Lancies*. Jenerał *Forey* lustrował dnia 7. b. m. czwartą dywizję armii przeznaczoną do Oryentu. Port w Tulonie napełniony okrętami transportowymi: ośm handlowych okrętów odplynie z armatami i amunicją. Uzbrojenie okrętu liniowego „*Fleurus*” jest już na ukończeniu. Również fregata „*belle Poule*” spuszczone będzie wkrótce z warsztatu. — Po dzień 26. kwietnia odplynęło do Gallipoli więcej niż 30.000 żołnierzy.

Dziennik *Semaphore* w Marsylii donosi: Dwa okręta francuskie, które się znajdowały w porcie Odessy, gdy bombardowano port wojskowy, i które się z tamtąd wydobyły, należą do portu Marsylijskiego. Są to okręta „*Adele*” i „*Antilles*”, obadwa przybyły w dobrym stanie, bez uszkodzenia z całym swoim ładunkiem do Konstantynopola, z kąd wkrótce przybędą do Marsylii. Kapitan okrętu „*Antilles*” doniósł do Marsylii o niebezpieczeństwach jakie przebył jego okręt, ażeby się wyratować z pod krzyżowego ognia rosyjskich baterii i bombardujących fregat połączonej floty. Pisze z Konstantynopola dnia 30. kwietnia: Z największą przyjemnością donoszę Panu, że po trzydniowej podróży przybyłem do tego portu, szczęśliwy że się wydobył z Odessy! Dnia 22. kwietnia podczas bombardowania widząc zamieszanie w porcie korzystałem z tej doskonałej sposobności, ażeby się przygotować do odjazdu. Musiałem się narazić na krzyżowy ogień, ale dzięki Bogu, okręt z masztami wyszedł bez szwanku z tego niebezpieczeństwa. Cały ładunek przeto uratowany, wiozę 3500 czetwertów zboża. Jedno tylko wielki nam sprawiało kłopot: opuściliśmy Odessę bez wszelkich zapasów żywności. — *Gazette du Midi* donosi o tem zdarzeniu jak następuje: Gdy połączone floty stanęły przed Odessą, odbył kapitan okrętu „*Antilles*” naradę z swoją załogą i uchwalono raczej zginąć od bomb przyjacielskich, aniżeli zostać w niewoli rosyjskiej. Okręt rozwinął przeto śród gradu kul i bomb żagle i przyplynał aż do okrętu admirała *Hamelin*, któremu o tem natychmiast raportowano i który poradził kapitanowi, ażeby się zaraz udał do Konstantynopola, dokąd dnia 29. przybył.

Polemika *Monitora* przeciw rządowi greckiemu staje się z każdym dniem namiętniejszą; można ją uważać za prolog do gotującej się w Tulonie okupacji królestwa greckiego. W dłuższym artykule wyklada *Monitor* nanowo, że rząd grecki obrał drogę równie przeciwną interesom narodu jak obowiązkom wdzięczności; w końcu wylicza ofiary jakie Francya ponosiła dla Grecyi.

Moniteur de l'armee donosi, że ustawa z roku 1832 względem awansu w armii zastosowaną być może do wojsk w Oryencie. W armii francuskiej jest bowiem dla każdego stopnia oznaczony pewien czas, po upływie którego dopiero otrzymać można wyższy stopień. Tak naprzykład, trzeba pięć lat być porucznikiem, by zostać kapitanem. Wspomniona ustawa postanawia, że w czasie wojny powyższy termin służby o połowę jest zmniejszony. (W. Z.)

Księztwa Naddunajskie.

(Doniesienia z nad-Dunaju i Wołoszczyzny w Gaz. Wied.)

Dzienniki „*Siebenb. Bote*” i „*Kronst. Ztg.*” donoszą zgodnie podług wiadomości z *Bukaresztu* z 9. i 10. b. m., że wojska rosyjskie postępują w górę Dunaju ku *Kalafatowi*, i że *Krajowa* otrzymają znow załogę rosyjską dla poskromienia *Wołochów* sprzymierzających sprawie tureckiej. Przez *Bukareszt* przechodzą ciągle świeże wojska ku *Kalaraszowi* i *Oltency*. Liczne pociągi transportują chorych i rannych z szpitalów *Małej Wołoszczyzny* do *Buseo*, *Rimnikserat*, *Plojeszti* i *Tekucz*.

Na linii między *Bukaresztem* i *Fokszanami* ma każda stacya wojskowa zacząwszy od 12go b. m. trzymać w pogotowiu 50 wozów transportowych.

O losie *Sylistryi* niesłychać jeszcze nic pewnego, jednak sądzą Rosyanie, że twierdza ta nie będzie mogła długo się opierać, gdyż wojska skoncentrowane w ogromnej sile od strony ładu i wody atakują ją z największym poświęceniem.

Wojska powracające z *Małej Wołoszczyzny* opowiadają, że we wsiach po drodze nie znalazły nigdzie ani nabiata, ani drobiu, ani też bydła rzeźnego. W niektórych miejscach zostały tylko kilka starców i kobiet.

Do gazety tryestyńskiej piszą z *Jas* pod dniem 8. b. m., że w dystryktach *Dorohoj* i *Bottoszany* przygotowują na wyższy rozkaz znaczne zapasy zboża, mąki i drzewa opałowego dla oczekiwanej wkrótce rosyjskiej dywizyi piechoty, która ma przybyć przez *Lip-*

